

Що буде з банками і гривнею?

Як відновити довіру громадян до банків і зробити так, щоб мільярди гривень і доларів «під матрацами» запрацювали на економіку? Відповідь на це запитання шукали учасники парламентських слухань «Про шляхи стабілізації банківської системи».

У вступному слові **заступник Голови Верховної Ради Оксана СИРОЇД** констатувала: «розхитаність» банківської системи зруйнувала довіру між людиною і державою. Вона назвала дві ключові проблеми: недобросовісне виконання Нацбанком своїх повноважень, що стало причиною несумлінного управління банками, недбалого укладання кредитних чи депозитних договорів, неповернення кредитів, а також відсутність справедливого суду, який справді захищатиме право власності.

— Нам потрібно подбати, щоби люди, причетні до руйнування банківської системи, до руйнування довіри громадян до банків, були притягнуті до відповідальності та справедливо покарані, — наголосила О. Сироїд.

— Більшість макропоказників важко навіть спрогнозувати через невизначеність ситуації на Сході України. Тільки на окуповану територію припадає більш як 10 відсотків ВВП, — зазначила в доповіді **Голова Національного банку України Валерія ГОНТАРЕВА**.

За прогнозом НБУ, цього року має розпочатися поступове відновлення економічної активності, однак споживча інфляція внаслідок значного підвищення тарифів на газ сягне 24–25 відсотків. Відновлення інвестиційних процесів (прямі інвестиції зростуть на 1–2 відсотки від ВВП) та пожевлення споживання слід очікувати лише в 2016 році. Тоді ж базова інфляція повернеться до мен-

шого за 10 відсотків рівня (нині 18–19 відсотків).

Говорячи про 40-мільярдний пакет допомоги, який Україна отримає протягом наступних чотирьох років, В. Гонтарева зазначила, що НБУ ставить за мету наростити валютні резерви до 17 мільярдів доларів у цьому році (станом на 1 лютого їх менш як 7 мільярдів). І одразу уточнила: заявлений прогноз може змінитися в разі ескалації конфлікту на Сході.

На думку В. Гонтаревої, усунення структурних та фіскальних диспропорцій через підняття комунальних тарифів — це один із правильних кроків до відновлення цінової стабільності в майбутньому. Найкращим способом стримування інфляції вона назвала жорсткішу грошово-кредитну політику, поступове скасування наявних адміністративних обмежень на валютному ринку та створення передумов для запровадження інфляційного таргетування.

В. Гонтарева підкреслила: зважаючи на ситуацію з платіжним балансом (несприятливу динаміку експорту, складнощі з рефінансуванням боргів, відтік капіталу), у **Національного банку просто немає ресурсів для того, щоб серйозно впливати на**

рух валютного курсу. НБУ не може чинити опір згаданим чинникам.

Щоб пом'якшити коливання курсу та зупинити неконтрольоване зростання інфляції, Національний банк вирішив застосувати жорсткішу грошово-кредитну політику, зокрема підвищив із 6 лютого розмір облікової ставки до 19,5 відсотка річних. В. Гонтарева вважає, що це підвищення ставки в умовах воєнного конфлікту не матиме вирішальної ролі під час ухвалення рішень про кредитування економіки. Головна причина зниження цих обсягів кредитування — те, що банки, які мають надмірну ліквідність, прагнуть уникнути значних фінансових ризиків через відсутність платоспроможних позичальників.

Голова Комітету Верховної Ради з питань фінансової політики і банківської діяльності Сергій РИБАЛКА (фракція Радикальної партії) зауважив: анексія Криму і війна на Донбасі тільки прискорили негативні процеси в економіці, закладені набагато раніше. Без війни вони проявилися б у 2016–2017 роках.

— Ще до початку цієї кризи наші ключові експортери почали втрачати свої ринки. Лише в металур-

Сказано!

«...Ми проводимо рішучі дії для того, щоб виділити додаткові ресурси, і курс повернувся на позначку 20–22 гривні. Впевнений, що ми не маємо допустити паніки ні біля обмінних пунктів, ні в крамницях», — заявив Президент України Петро ПОРОШЕНКО, перебуваючи у Вінниці з робочим візитом.

гії обсяги експорту з 2007-го по 2013 рік зменшилися на чверть, а ціни впали на 30 відсотків. Аналогічна ситуація в хімічній галузі та частково – у машинобудуванні, – зазначив парламентарій.

Так, економічна блокада і війна зменшили наш експорт до Росії майже на 30 відсотків, до Казахстану – більш ніж наполовину. Одностороннє скасування імпорتنих мит з боку Євросоюзу не зможе компенсувати це падіння. С. Рибалка уточнив: одна з небагатьох сфер, здатних забезпечити надходження валюти до країни, – це сільське господарство. Утім, переважно сировинно-аграрний комплекс треба розглядати не як мету, а як засіб для акумулювання ресурсів для розвитку нових галузей із високою доданою вартістю.

С. Рибалка зауважив: банківська система, яка відображає стан реального сектору економіки, постраждала і від помилкових дій уряду й Національного банку. У підсумку – надзвичайне знецінення гривні, чорний ринок валюти, критичне зменшення резервів, паніка серед населення, зупинка кредитування економіки.

Він нагадав: після кризи 2008–2009 років не відбулося системних реформ у банківській сфері, зокрема її очищення та консолідації. Значна частина з 180 банків на початок 2014 року – це непрозорі «кишенкові» банки з неприпустимою практикою кредитування пов'язаних із цими банками осіб. Нові хвилі девальвації гривні спричинили чергове погіршення якості кредитного портфеля валютних банків (а це третина від усієї кількості). Відтак, економічний спад, анексія Криму та бойові дії на Донбасі збільшили рівень неякісних активів майже на 25 відсотків, і ця цифра продовжує зростати.

Серед пропозицій Голови профільного комітету:

- раз на півроку проводити стрес-тести всіх банків і зобов'язати їх підготувати план резервного фінансування;

- ліквідувати «хворі» банки за чіткими публічними критеріями (уточнення: втраютою чотирьох десятків неплатоспроможних фінустанов справа не закінчиться);

- кардинально підвищити якість роботи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (від цього залежить швидкість відновлення довіри до банківської системи);

- запровадити чіткі та прозорі критерії виділення рефінансування;

- посилити відповідальність власників та менеджменту банків.

Заступник міністра фінансів України Віталій ЛІСОВЕНКО розповів, що торік допомога банківському сектору становила 27 мільярдів гривень. Нині в держбюджеті на ці потреби закладено 57 мільярдів. Серед важливих для фінансового сектору новин В. Лісовенко виокре-

мив набуття цього річ чинності законом про спрощення капіталізації та реструктуризації банків. Мінфін, Нацбанк і міжнародні фінорганізації продовжать удосконалювати правове поле, використовувати світовий досвід антикризових заходів. Він також звернув увагу на роботу з оптимізації структури державних банків, зокрема «злиття» банку «Київ» з «Укргазбанком».

– Що означає відсоткова ставка у 19,5 відсотка? Це означає, що для кінцевого споживача вона буде 30–35 відсотків, – зазначив **колишній Голова Нацбанку Володимир СТЕЛЬМАХ**.

Під оплески сесійної зали він закликав запровадити воєнний стан боротьби з високими ставками, адже нинішня ситуація веде до перекачування національного багатства в банки з іноземним капіталом і за кордон. Він також запропонував надати рефінансування комерційним банкам, щоб компенсувати відтік депозитних вкладів (торік на більш як 140 мільярдів гривень) і стимулювати громадян залучати кошти «з-під матраца» у економіку.

Останню тезу продовжив **перший заступник Голови Комітету Верховної Ради з питань фінансової політики і банківської діяльності Михайло ДОВБЕНКО** (фракція «Блок Петра Порошенка»).

– Зупиняти процес втечі коштів із банківської системи треба не тільки заборонними заходами. Людям немає куди діти ці кошти, й тому зростає їхня кількість «під матрацями». Чому б не запропонувати громадянам, скажімо, через випуск забезпечених облигацій стати учасниками держінвестпрограм будівництва соціального житла для кримських чи донецьких переселенців або інвест-проекту з енергезалежності країни від північно-східного агресора? – зазначив М. Довбенко.

Член ради Національного банку, проректор з науково-педагогічної роботи Київського національного університету імені Тараса Шевченка Ігор ЛЮТИЙ наголосив, що загострення кризи в банківській системі відбувалося тоді, коли в ній починалася гонитва за надприбутками. Це призвело до кризових явищ в одному банку й ав-

томатично, за принципом доміно, до кризи в усій системі.

– Нині основна проблема – визнати пріоритетність права власника депозиту чи кредитних ресурсів, а не інтересів банку, – зауважив І. Лютий.

Заступник Голови Комітету Верховної Ради з питань фінансової політики і банківської діяльності Олег ЛАВРИК (фракція об'єднання «Самопоміч») нагадав, що за останні сім років ринок міжбанківського кредитування скоротився більш ніж у 10 разів. Нині заборгованість українських банків перед іноземними фінустановами становить уже понад 20 мільярдів доларів. Звідси маємо інфляційну накрутку курсу, адже банки викуповують валюту, щоб віддати своїм материнським структурам.

– Доки ми не зрозуміємо, що не Світовий банк, не МВФ, а наш внутрішній інвестор є основним інвестором і в політичному, і в економічному сенсі, доти нам буде дуже важко стабілізувати банківську систему, – наголосив парламентарій.

Серед пропонованих ним заходів, зокрема, такі: запровадити єдиний реєстр позичальників – юридичних осіб; удосконалити систему страхування вкладників; посилити кримінальну відповідальність менеджменту банків за подання недостовірної інформації та звітності; збільшити вимоги до власників банків щодо капіталізації фінустанов («нині створена така система, за якої власникам банку вигідно закредитувати власні компанії і повісити свої банки на фонд гарантування вкладів»).

Голова правління акціонерного товариства «Райффайзен Банк Аваль» Володимир ЛАВРЕНЧУК зауважив: обмеження на зняття банківських вкладів не посилюють довіри населення, тому їх потрібно скасувати. Друга пропозиція: розв'язати ситуацію з валютними позичальниками.

– Дві третини позичальників нашого банку вже погасили свої кредити. Але одна третина (18 тисяч) не врегулювали це питання. Ми свідомі того, що без спільних втрат, і банку в тому числі, це питання не вирішити. Нині ми активно переводимо валютні кредити в гривню за пільговими курсами, й 70 відсотків позичальників,

Сказано!

Голова Нацбанку в інтерв'ю для програми «ТСН Тиждень» телеканалу 1+1 розповіла про необхідність ухвалення відповідних законів, щоб запровадити меморандум з іпотечних валютних кредитів. Його, до речі, підтримують 12 найбільших банків країни. Саме вони у 2005–2008 роках найбільше позичали гроші та кредитували, а сьогодні вже погодилися «пробачати» позичальникам до 50 відсотків тіла кредиту, всі пені та штрафи стосовно соціального житла, до якого належать квартири до 60 квадратних метрів і будинки до 120 квадратів. Тепер Верховна Рада невідкладно має ухвалити закони про скасування мораторію на відчуження майна й про надання податкових пільг. На переконання Валерії ГОНТАРЕВОЇ, ці закони невідкладно мають бути ухвалені й тоді меморандум запрацює.

які обслуговують борги в нашому банку, погодилися на ці умови, – розповів В. Лавренчук.

Заступник директора-розпорядника виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб Андрій ОЛЕНЧИК зазначив, що з 2014 року фонду передано 39 неплатоспроможних банків для виведення їх із ринку. Загальна сума зобов'язань перед вкладниками – фізичними особами в межах гарантованої суми (до 200 тисяч гривень) становить 36,2 мільярда гривень, із яких 16,7 мільярда вже виплачено. Решта – невиконані зобов'язання перед вкладниками переважно тих банків, де запроваджено тимчасові адміністрації та здійснюються спроби знайти інвесторів.

А. Оленчик заповнив: коштів для виконання всіх узятих на себе державою зобов'язань у межах системи гарантування вкладів однозначно вистачить.

– Відсоток осіб, вклади яких не перевищують 200 тисяч гривень, становить 98,8 відсотка від усіх вкладників. Це приблизно 22,8 мільйона громадян, що підпадають під гарантії фонду в повному обсязі, – уточнив він.

На що можуть розраховувати вкладники, так би мовити, «200 тисяч плюс» та юридичні особи? Передовсім на успішний розгляд кримінальних справ проти власників і топ-менеджерів неплатоспроможних банків, які вчинили протиправні дії. Станом на лютий загальна сума претензій у поданих фондом до правоохоронних органів 437 заявах становить 58,4 мільярда гривень. Наразі відкрито 239 кримінальних проваджень на загальну суму 42,6 мільярда гривень.

– У цій сфері потрібна якісно інша законодавча база, й ми дуже сподіваємося, що істотним кроком уперед стане президентський законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності пов'язаних із банком осіб» (реєстр. № 2085), поданий до Верховної Ради 10 лютого, – зазначив промовець.

Керуючий директор Департаменту фінансових установ Європейського банку реконструкції і розвитку Нік ТЕССЕЙМАН наголосив: щоб отримати приватні інвестиції для підтримки банківської системи, зокрема інвестиції ЄБРР, слід покращити інвестиційний клімат, забезпечити стабільність, передбачуваність регулювання і захист прав як іноземних, так і місцевих інвесторів в українській банці. У цьому контексті Н. Тессейман привітав «позитивну і продуктивну» роботу НБУ з підвищення прозорості та стандартів нагляду.

Голова Радикальної партії Олег ЛЯШКО отримав оплески зали авансом, іще до початку виступу.

– Коли я чую представника ЄБРР, який хвалить Валерію Гонтареву... Поживіть на зарплату і на пенсію українських громадян. Коли пан Стельмах розказує, що 120 мільярдів доларів у нас «під матрацами», то це у вас «під матрацами» ті мільярди, а в мільйонів українських громадян немає тисячі гривень «під матрацом», бо ви їх «вимили» звідти внаслідок вашої грошово-кредитної політики, – по-народному пояснив ситуацію парламентарій.

На його думку, перший крок до відновлення довіри до банківської системи – це звільнення Валерії Гонтаревої з посади Голови НБУ.

Нині в усьому світі тіньові операції фінансово-банківських організацій становлять щонайменше 67 трильйонів доларів США. Це майже 86 відсотків світового ВВП, – перевів дискусію на глобальний рівень **перший заступник голови Державної служби фінансового моніторингу Андрій КОВАЛЬЧУК**.

Промовець розповів: до інформаційної бази Держслужби фінмоніторингу щоденно надходять 3–4 тисячі повідомлень про операції, які можуть бути пов'язані з відмиванням доходів, одержаних злочинних шляхом або фінансуванням тероризму. Майже 97 відсотків таких даних служба отримує від банківських установ. Як результат, із березня 2014 року загальна сума виявлених і заблокованих Держфінмоніторингом коштів становить майже півтора мільярда доларів США.

Секретар Комітету Верховної Ради з питань фінансової політики і банківської діяльності Максим ПОЛЯКОВ (фракція «Народного фронту») зазначив, що аби вдосконалити механізм надання мікрокредитів, слід розв'язати проблеми з рівнем ліквідності, належним корпоративним управлінням, достатньою капіталізацією та захистом прав членів кредитних спілок. Ключова проблема – це відсутність механізму гарантування внесків фізичних осіб на депозитні рахунки кредитних спілок. Через це на загальну суму 1,4 мільярда гривень постраждали понад 30 тисяч осіб.

Голова Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку Тимур ХРОМАЄВ констатував: ми маємо кризу довіри кожного до кожного. І це не питання одного чоловіка або жінки, це питання кредитора, боржника, інвестора, емітента.

У зв'язку з цим Нацкомісія готує програму на наступні місяці, що передбачає розбудову фінінфраструктури. Це – депозитарні, клірингові, розрахункові центри, прозорість корпоративного управління, а також заходи для повернення довіри до

фінансових інструментів, кредитів, акцій, облигацій, деривативів.

– Через непослідовну валютну політику та сліпу й непродуману імплементацію всіх міжнародних і європейських стандартів у банківському секторі виникла ситуація, коли банки майже не щодня закриваються, а населення цілком втратило до них довіру. Відсутність постійного діалогу між НБУ та банками призводить до того, що інвестори не розуміють архітектуру і бізнес-модель майбутнього банківської системи, і, відповідно, не поспішають вкладати свої гроші в цей сектор. Більше того, інколи складається враження, що до кінця 2015 року в Україні залишаться лише державні та іноземні банки, – заявив **голова підкомітету з питань банківської діяльності Комітету Верховної Ради з питань фінансової політики і банківської діяльності Іван ФУРСІН** (депутатська група «Воля народу»).

– Реформи будуть успішними лише тоді, коли вони зрозумілі й підтримуються тими, заради кого проводяться. А забезпечення довіри до банківської системи неможливе без свідомого розуміння потенційними клієнтами банків суті реформ, їхньої кінцевої мети, місця і ролі кожного. Дослідження показали, що на сьогодні індивідуалізована відповідальність за стан економіки є дуже низькою і 80 відсотків українців очікують від держави, що вона їм винна, а мало б бути навпаки, – наголосила **ректор Університету банківської справи Національного банку України Тамара СМОВЖЕНКО**.

Вона запропонувала прийняти державну стратегію підвищення рівня фінансової грамотності населення України, проект якої розроблено фахівцями університету та USAID. Нині такі знання за допомогою електронного посібника здобувають понад 20 тисяч учнів 10-х класів із 700 шкіл в усіх регіонах України.

Президент ПАТ «Приватбанк» Олександр ДУБІЛЕТ наголосив: пропозиції про стабільний курс, гроші в банківській системі, низьку відсоткову ставку є взаємозаперечливими.

– Неможливо «накачувати» банківську систему грошима, тримати на плаву всі банки і щоб при цьому курс та інфляція залишалися незмінними, – пояснив він.

– Якщо порівняти структуру вартості кредитів, то в нас 20 відсотків – це вартість ресурсів, а 4 відсотки – ризик. За кордоном 1 відсоток – вартість ресурсів, 4 відсотки – ризик. В американських, німецьких банках від 10 і більше відсотків становлять безресурсні операції: акредитиви, гарантії, факторингові операції тощо, – зауважив промовець.

– Тільки дилетант може вважати, що без грошей, без стабіліза-

ції фінансової системи можуть бути реформи й що можна розв'язати проблему звільнення Голови Національного банку. Ще наші батьки вважали, що доживуть до комунізму і зможуть обходитися взагалі без грошових відносин. І, напевно, ці стіни пам'ятають цей політичний популізм, пропагандистів, які це доводили, – підтримав попереднього промовця **заступник Голови Комітету Верховної Ради з питань фінансової політики і банківської діяльності Руслан ДЕМЧАК** (фракція «Блоку Петра Порошенка»).

Він закликав до єдності та злагодженості всіх відомств, які займаються фінансовою політикою. Амбітне завдання – справжня інтеграція нашої фінансової системи в міжнародні ринки капіталів та створення біржової інфраструктури світового рівня.

Голова ради Незалежної асоціації банків України Роман ШПЕК підкреслив, що проблемна заборгованість в Україні вже сягнула понад 150 мільярдів гривень. Водночас за останні шість років не вироблено практики законного повернення проблемних кредитів і втрати вітчизняних банків при їх поверненні майже вдвічі вищі, ніж в інших країнах.

Р. Шпек також наголосив: питання довіри між позичальником і кредиторами, між вкладниками і банками є елементом макродовіри або того, що у світі називається «бізнес-конфіденс». Це насамперед довіра громадян, суспільства, учасників ринку до влади, до її інституційної спроможності виконувати задеклароване.

– Прошли чесні парламентські вибори, Верховна Рада сформувала коаліцію, коаліція затвердила свій уряд. І тут замість материнських стосунків коаліція, як погана мачуха, не підтримує пропозицій уряду, нею ж сформованого. Тертя на політичному олімпі, відсутність реальної взаємодії між органами влади та між урядом і Національним банком – це все люди знають і розуміють. І тоді, коли директор-розпорядник МВФ Крістін Лагард каже про 40 мільярдів для України, відтік депозитів із банківської системи не припиняється, – зауважив Р. Шпек. – Чи можна довіряти банкам, якщо суспільство, якщо учасники ринку не довіряють владі? Відійдімо від популізму й перейдімо до професійної дискусії.

– У нас є, скажімо так, реформи заради реформ. Сегментальні реформи не дають ефекту, їх потрібно розглядати в системі. А ми з вами не знаємо, яку модель нашої економіки будемо. Яка може бути модель розвитку банківської системи, якщо не знаєш, що будеш? – риторично запитав **декан кредитно-економічного факультету Київського національного еконо-**

мічного університету імені Вадима Гетьмана Михайло ДИБА.

– Критична ситуація в банківській системі склалася не сьогодні й і не в 2014 році. Гляньте на перелік банків, які передані до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб: «Надра», «Брокбізнесбанк», «Ва-банк», «Енергобанк», «Експобанк» і багато інших. Вони були банкрутами в 2008 році, але втрималися на ринку тільки завдяки коштам НБУ. Ці гроші було розкрадено, «бенкет» псевдорефінансування завершився. Я співчуваю нинішньому керівництву Національного банку через те, що їм доводиться це розгрібати, – зазначив **народний депутат України першого скликання, колишній заступник голови Національного банку Борис МАРКОВ.**

Його пропозиції: відновити право законодавчої ініціативи НБУ (адже від нього вимагають стабільності гривні, але жодних повноважень для її забезпечення він не має); щоб жодна зміна банківського законодавства не проходила без згоди НБУ; надати Нацбанку право перевіряти діяльність суб'єктів господарювання з додержанням банківського законодавства (у нас багато фінансових контор, які здійснюють банківські функції). На завершення Б. Марков закликав забезпечити комплектування Нацбанку висококваліфікованими фахівцями, ліквідувати обласні управління НБУ, передати Університет банківської справи Міністерству освіти. Ці пропозиції сесійна зала зустріла оплесками.

– Ринок показав, чого варті слова й розрахунки Національного банку. Відбулася повна девальвація регулятора в очах суспільства, і це найгірше. Бо з девальвацією валюти можна впоратися, а якщо девальвував сам Нацбанк, то падіння курсу й відтік депозитів ви нічим не зупините. Банківська система перетворилася на розрахунково-касову контору, яка видає готівку і здійснює розрахунки й платежі, та й то із затримками, – вважає **народний депутат України першого скликання, президент Асоціації українських банків Олександр СУГОНЯКО.**

Промовець закликав провести національні консультації для пошуку шляхів порятунку банківської системи.

Заступник голови правління ПАТ «ПУМБ» Артур ЗАГОРОДНИКОВ звернув увагу на особливості впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності в банківській системі України та потрібні у зв'язку з цим зміни до Податкового кодексу. Зокрема, щодо визнання кредитів безнадійними за чіткими критеріями, визначення процедур, насамперед для визнання безнадійної заборгованості за активами в Криму та зоні АТО, а також

стосовно юридичних осіб, визнаних банкрутами.

Співголова громадської ради Національного банку України Ярослава АВРАМЕНКО розповіла, що нині є два меморандуми про врегулювання питань реструктуризації споживчих кредитів у валюті: документ, погоджений громадською радою, який підтримує частина позичальників, та альтернативний варіант банкірів. У зв'язку з цим вона запропонувала створити в НБУ постійний майданчик для врегулювання цих питань і пошуку компромісів між банками та позичальниками.

– Нам потрібні реформи, реальні зміни, які допоможуть зруйнувати корупцію та відновити довіру не тільки до банків, а насамперед до судової системи, яка є одним із ключових чинників розвитку економіки, – зазначив **заступник голови правління публічного акціонерного товариства «УкрСиббанк» Сергій ПАНОВ.**

Як перший крок у правильному напрямі він назвав президентський закон про забезпечення права на справедливий суд. Промовець закликав посилити відповідальність суддів за ухвалення свідомо неправосудних рішень, для чого відновити та забезпечити ефективність роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів та Вищої ради юстиції під контролем громадськості.

– Поки в нас не буде довіри до держави й до гривні як єдиного законного платіжного засобу, не буде довіри й до платіжної системи. Населення тримає вклади в доларах не тому, що не довіряє банкам, а тому, що не довіряє гривні, – зауважив **член спостережної ради Українського кредитно-банківського союзу Олег АНДРОНОВ.**

Він зазначив, що Україна залишилася чи не єдиною країною, де відсутнє спеціалізоване державне агентство для стимулювання експорту.

Промовець висловив здивування, чому ми так активно говоримо про жертв валютних кредитів.

– А всі інші?! У них що, доходи зросли? Чому ми повинні захищати тільки 1,5 відсотка позичальників? І за рахунок кого: за рахунок інших вкладників чи бюджету? – заявив О. Андронов також під оплески сесійної зали.

Підсумовуючи слухання, **заступник Голови Верховної Ради Оксана СИРОЇД** звернулася до профільного парламентського комітету з пропозицією підготувати на розгляд народних депутатів «у 10 разів коротший, але в 100 разів зрозуміліший» проект рекомендацій слухань.

Підготував
Олексій СИЩУК.

Фото Миколи БІЛОКОПИТОВА.